

สำราญ เพ็งสวัสดิ์ 2550: การพัฒนาแบบวัดความเครียดสำหรับบุคลากรสาธารณสุข
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) สาขาวิจัยและประเมินผล
การศึกษา ภาควิชาการศึกษา ประธานกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานันท์,
ค.ด. 187 หน้า

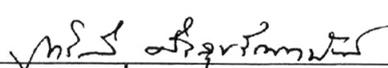
การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแบบวัดความเครียดสำหรับบุคลากรสาธารณสุข ตาม
ทฤษฎีความเครียดของ Osipow 2) สร้างเกณฑ์ปกติความเครียดสำหรับบุคลากรสาธารณสุขในประเทศไทย

แบบวัดความเครียดสำหรับบุคลากรสาธารณสุขมีขั้นตอนการพัฒนา คือ 1) กำหนดจุดมุ่งหมายใน
การพัฒนาแบบวัดความเครียดสำหรับบุคลากรสาธารณสุขโดยอาศัยทฤษฎีความเครียดของ Osipow ซึ่ง
องค์ประกอบของความเครียดมี 3 องค์ประกอบ และแบ่งย่อยออกเป็น 14 ปัจจัย เพื่อกำหนดเป็นกรอบ
แนวคิดในการสร้างแบบวัด 2) รวบรวมและวิเคราะห์ความหมาย ขอบข่ายพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความเครียด
ของบุคลากรสาธารณสุข สร้างข้อความตามกรอบแนวคิดและนิยามปฏิบัติการที่กำหนด รวบรวมข้อความเข้า
เป็นชุด 3) ตรวจสอบความตรงตามทฤษฎีเชิงเหตุผลโดยผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาเลือกข้อความที่มีความตรง
ตามทฤษฎีจัดเป็นชุดแบบวัดความเครียดฉบับร่าง แล้วนำไปตรวจสอบความสามารถในการจำแนกรายข้อ
คัดเลือกและปรับปรุงข้อความ จัดเป็นชุดแบบวัดความเครียดฉบับจริง 4) นำแบบวัดไปวัดความเครียด
บุคลากรสาธารณสุขระดับปฐมภูมิในประเทศไทยที่ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน จำนวน 720 คน
ตรวจสอบความตรงตามทฤษฎีเชิงประจักษ์โดยวิธีการหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวม
ของแบบวัดแต่ละองค์ประกอบ หาความเที่ยงโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบแอลฟา พร้อมทั้งเขียน
คู่มือการใช้แบบวัดความเครียดสำหรับบุคลากรสาธารณสุข 5) สร้างตารางเกณฑ์ปกติความเครียดระดับ
ประเทศและรายภาคสำหรับแปลความหมายคะแนนในรูปคะแนนมาตรฐานที่ปกติและตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์

ผลการวิจัยสรุปว่า 1) แบบวัดความเครียดสำหรับบุคลากรสาธารณสุขมีความตรงตามทฤษฎีโดยมี
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวมแต่ละองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .226-.652
ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ.01 2) มีความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในโดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาและ
ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดทั้งฉบับเท่ากับ .9503 และ 7.278 ตามลำดับ ส่วนในสาม
องค์ประกอบคือความเครียดที่บุคคลรับรู้ตามบทบาทอาชีพเท่ากับ .9105 และ 4.746, ความรู้สึกถูกบีบคั้น
เนื่องจากการรับรู้ของแต่ละบุคคลเท่ากับ .8864 และ 3.567 และคุณลักษณะส่วนบุคคลในการเผชิญ
ความเครียดเท่ากับ .8418 และ 4.278 ตามลำดับ 3) เกณฑ์ปกติความเครียดของบุคลากรสาธารณสุขทั้ง
ประเทศและรายภาค แสดงทั้งในภาพรวมและรายองค์ประกอบของความเครียด โดยมีการแปลความหมาย
ของคะแนนเบื้องต้นด้วยค่าที่ปกติ (Normalized T-Score; T) คือตั้งแต่ T70 ขึ้นไป หมายถึงมีการปรับตัวต่อ
ความเครียดที่ไม่เหมาะสม ระหว่าง T60-T69 หมายถึงมีปัญหาในการปรับตัวต่อความเครียดแต่ไม่รุนแรง
ระหว่าง T40-T59 หมายถึงมีการปรับตัวต่อความเครียดในระดับค่าเฉลี่ยเช่นเดียวกับบุคคลปกติทั่วไป และ
ตั้งแต่ T40 ลงมา หมายถึงไม่มีปัญหาในการปรับตัวต่อความเครียด

ลายมือชื่อนิลิต

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

28 พ.ค. 50